

Vergaderjaar 2025–2026

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

24 515

Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 625

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2025

Op 17 december heeft het CBS de voorlopige armoedecijfers over het jaar 2024 gepresenteerd. Deze laten een stijging zien ten opzichte van het jaar ervoor. Hierop heeft de Kamer mij op 18 december verzocht om in te gaan op maatregelen die genomen worden om te voorkomen dat mensen (dieper) in de problemen raken. Tevens is gevraagd in te gaan op de optie om opnieuw te bezien of ondersteuning deze winter alsnog via het Tijdelijk Noodfonds Energie georganiseerd kan worden.

Reactie CBS Publicatie Leven in armoede

Op 17 december heeft het CBS de publicatie *Leven in armoede* gepubliceerd met definitieve armoedecijfers voor 2023 en voorlopige armoedecijfers voor 2024. De armoede in Nederland nam de afgelopen jaren steeds verder af, onder meer door overheidsmaatregelen. Armoede is in 2023 en 2024 lager uitgevallen dan eerder voorspeld. Dit is gunstig en komt vooral doordat de gegevens over betaalde woon- en energielasten niet beschikbaar waren bij de voorlopige cijfers. Die lasten vallen dus iets lager uit dan waar eerder rekening mee is gehouden. De voorlopige cijfers over het aantal mensen in armoede in 2024 laat een lichte stijging zien door het wegvallen van de energietoeslag. Volgens de Macro Economische Verkenning 2026 van het CPB is de verwachting dat zowel armoede als kinderarmoede daalt naar 2,6% in 2026.

Het kabinet heeft in het Nationaal Programma Armoede en Schulden maatregelen genomen om de toename van (kinder)armoede te voorkomen en langetermijneffecten van armoede tegen te gaan. Daarnaast zetten we ons in om problematische schulden aan te pakken.

In de voortgangsbrief van het Nationaal Programma Armoede en Schulden die uw Kamer in Q1 2026 ontvangt, wordt de voortgang

beschreven van de maatregelen die het kabinet neemt om armoede- en schuldenproblematiek aan te pakken. In deze brief zal het kabinet ook nadrukkelijk stilstaan bij de ontwikkeling van de armoedecijfers, ook richting de komende jaren.

Ondersteuning vanuit Tijdelijk Noodfonds Energie

In de Kamerbrief van 7 november jl.¹ heb ik met uw Kamer gedeeld dat het niet mogelijk is om deze winter via Stichting Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE) steun te verlenen aan huishoudens. De reden hiervoor is dat er op dit moment geen bijdrage van private partijen is. Om zonder private bijdrage een subsidie te verlenen aan TNE kent grote risico's. Deze zijn in de brief van 30 september jl. geschetst.² In het geval van een volledige bijdrage door het Rijk zal de stichting naar alle waarschijnlijkheid door de rechter worden aangemerkt als een buitenwettelijk bestuursorgaan en dat leidt daarmee tot een onrechtmatigheid. Het gevolg hiervan is dat uitkeringen onrechtmatig zijn en dat er geen rechtmatig subsidieplafond bestaat, met een open einde-regeling tot gevolg. Hierbij kan de rijksoverheid financieel aansprakelijk worden voor alle aanvragen die worden ingediend. Dit kan oplopen tot extra uitgaven van honderden miljoenen euro's.

In de Kamerbrief van 7 november jl.³ heb ik uw Kamer geïnformeerd over het feit dat het ook niet mogelijk is om het publiek energiefonds deze winter te openen, in samenwerking met TNE. Dit is juridisch en uitvoeringstechnisch niet haalbaar. Er is onder meer een wetswijziging nodig om ervoor te zorgen dat TNE het publieke energiefonds in mandaat kan uitvoeren. Dit traject duurt in ieder geval een jaar en hier zal zeer waarschijnlijk een aanbestedingsprocedure moeten worden gevolgd.

Recente uitspraak Tijdelijk Noodfonds Energie

In de recente uitspraak van de rechtbank Gelderland⁴ heeft de rechtbank geoordeeld dat de stichting TNE in 2024 geen (buitenwettelijk) bestuursorgaan is in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. De rechter heeft geoordeeld dat er in dit geval geen sprake was »van het eenzijdig opleggen van selectiecriteria» door het Rijk, waardoor niet aan het inhoudelijke vereiste is voldaan. Ik heb uw Kamer eerder geïnformeerd over de risico's bij volledig publiek gefinancierde uitvoering door TNE. De uitspraak van de rechtbank verandert de eerdere inschatting van de risico's niet. Om als bestuursorgaan te worden aangemerkt moet er in de relatie tussen de rechtspersoon en de overheid iets bijzonders aan de hand zijn, waarbij overheidsbeleid wordt uitgevoerd door deze rechtspersoon.⁵ Als het kabinet een subsidie aan het TNE verstrekt die als inkomensondersteuning voor huishoudens dient, impliceert dit een grote kans op dit oordeel. Dat wordt t.o.v. het jaar waarover de rechtbank nu heeft geoordeeld nog eens versterkt als het kabinet nu 100% (i.p.v. 2/3^e) zou financieren. Een volledig publiek gefinancierde variant van het TNE acht ik dan ook niet haalbaar. Daarnaast blijft het risico op staatssteun bestaan als ook de uitvoeringskosten door middelen vanuit de rijksoverheid worden gefinancierd.

¹ Kamerstukken 29 023 en 24 515, nr. 599.

² Kamerstukken 29 023 en 24 515, nr. 595.

³ Ibid, 1.

⁴ 30 oktober 2025, ECLI:NL:RBGEL:2025:10366 (zaaknummer ARN 24/3387)

⁵ zie conclusie AG Widdershoven, Uitspraak 201304908/3/A2 en 201307828/2/A2 - Raad van State)

In de Kamerbrief van 7 november jl.⁶ is uw Kamer geïnformeerd over het feit dat, om huishoudens deze winter toch te ondersteunen, er is besloten om € 30 miljoen extra beschikbaar te stellen voor het Gemeentefonds zodat gemeenten lokaal hulp kunnen bieden aan huishoudens in energiearmoede.

Dit kan gaan om voorzieningen die zien op de verduurzaming van de woning en om hulp bij het aanvragen van landelijke en lokale voorzieningen, bijvoorbeeld via de Voorzieningenwijzer. Huishoudens kunnen daarnaast ook altijd bij hun gemeente terecht om te bespreken wat de mogelijkheden zijn voor ondersteuning. Indien door de bewoner gewenst kan bredere hulp worden geboden. De middelen dienen als impuls voor de bestaande dienstverlening van gemeenten, en zijn niet bedoeld ter vervanging van de rol die TNE heeft vervuld bij het bieden van directe inkomensondersteuning.

Tijdens de opening van het vorige publiek-private TNE in 2025, is huishoudens de vraag gesteld of hun gegevens gedeeld mogen worden met de gemeente. Ongeveer 150.000 huishoudens hebben deze vraag met «ja» beantwoord. Op dit moment loopt er een pilot met meerdere gemeenten met het doel om op korte termijn alle gemeenten gebruik te kunnen laten maken van deze data. Hierdoor kunnen gemeenten binnen hun lokale aanpak gericht te werk gaan, en hulpverleners aan huishoudens die hebben aangegeven graag hulp te ontvangen. Het kabinet ziet de resultaten van deze pilot en aansluitende datadeling positief tegemoet.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel

⁶ Kamerstukken 29 023 en 24 515, nr. 599.